

คำวินิจฉัยของ นายอภัย จันทนจุลกะ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๖/๒๕๔๘

วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยพิทักษ์ไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๗ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยพิทักษ์ไทย เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยพิทักษ์ไทย ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยพิทักษ์ไทย พรรคไทยพิทักษ์ไทยได้มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง จำนวน ๓ สาขา คือ สาขาพรรคลำดับที่ ๑ จังหวัดชุมพร สาขาพรรคลำดับที่ ๒ จังหวัดกาญจนบุรี และสาขาพรรคลำดับที่ ๓ จังหวัดขอนแก่น

ภายหลังจากครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยพิทักษ์ไทย พรรคไทยพิทักษ์ไทยได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๔ จังหวัดเพชรบูรณ์ สาขาพรรคลำดับที่ ๕ จังหวัดนครสวรรค์ และรายงานการรับสมาชิกพรรค ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวและทะเบียนสมาชิกพรรคแล้ว เห็นว่า ยังไม่ครบถ้วนถูกต้อง จึงเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้พรรคไทยพิทักษ์ไทยชี้แจงและจัดส่งเอกสาร

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณารับรองการจัดตั้งสาขาพรรคไทยพิทักษ์ไทยแล้ว จำนวน ๓ สาขา ได้แก่ สาขาพรรคลำดับที่ ๒ จังหวัด

กาญจนบุรี สาขาพรรคลำดับที่ ๓ จังหวัดขอนแก่น และสาขาพรรคลำดับที่ ๔ จังหวัดเพชรบูรณ์ สำหรับการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ จังหวัดชุมพร สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มอบให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชุมพร ตรวจสอบข้อเท็จจริงการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค และได้รับรายงานว่าได้สอบปากคำผู้ที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการสาขาและผู้ปรากฏชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมสาขาพรรคดังกล่าว จำนวน ๒๑ คน ได้แก่ นายศักดิ์ชัย บัวชาวเกาะ นายบุญยืน เกตุพิมล นางวิมลรัตน์ ยังชุ่ม นายนิรัตน์ กายสะอาด นายประเสริฐ สมทรง นายวิลาศ บัวชาวเกาะ นายสถาพร แก้วสถิตย์ นายสุจิตร คงแก้ว นางสาวบุบผา โสรส นายจรูญ บางยี่ขัน นางสาววิรัตน์ รักษ์ชื่อ นางเพ็ญศรี แซ่เตียว นางสุคนธ์ ชี้อตรง นางสุนีย์ ตระหง่าน นางไสว ปลอดภัย นายประหยัด แซ่เตียว นายอรุณ ปลอดภัย นายแดง ชี้อตรง นายสมบัติ พัฒนแก้ว นายชัช ปลอดภัย นายสุรศักดิ์ ชี้อตรง นายจวน ชนะ และนายยัง เกตุพิมล ได้ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าไม่ได้เข้าร่วมประชุม แต่ลายมือชื่อนั้นเป็นของตนเองเนื่องจากมีตัวแทนของพรรคให้ลงลายมือชื่อในภายหลัง โดยเฉพาะนายศักดิ์ชัย บัวชาวเกาะ นายบุญยืน เกตุพิมล นางวิมลรัตน์ ยังชุ่ม นายนิรัตน์ กายสะอาด นายประเสริฐ สมทรง นายวิลาศ บัวชาวเกาะ นายสถาพร แก้วสถิตย์ นายสุจิตร คงแก้ว ผู้ที่ปรากฏชื่อ ว่าได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคไม่ทราบว่ามีตำแหน่งเป็นกรรมการสาขาพรรค และนายยัง เกตุพิมล เจ้าของบ้านซึ่งปรากฏในรายงานการประชุมว่าเป็นสถานที่ตั้งสาขาพรรคให้ถ้อยคำว่าจะไม่อนุญาตให้ใช้บ้านเลขที่ดังกล่าวเป็นที่ตั้งสาขาพรรค ดังนั้น การจัดตั้งสาขาพรรคจึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับพรรคไทยพิทักษ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๕๗ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้พิจารณาไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ จังหวัดชุมพร

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ข้อเท็จจริง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยพิทักษ์ไทย เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ ครบกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้ง คือ ภายในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

พรรคไทยพิทักษ์ไทยมีสาขาพรรคการเมืองเพียง ๓ สาขา คือ สาขาลำดับที่ ๒ จังหวัดกาญจนบุรี สาขาลำดับที่ ๓ จังหวัดขอนแก่น และสาขาลำดับที่ ๔ จังหวัดเพชรบูรณ์ เมื่อพรรคไทยพิทักษ์ไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคไทยพิทักษ์ไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยพิทักษ์ไทย

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป และส่งสำเนาคำร้องให้พรรคไทยพิทักษ์ไทย เพื่อให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับหรือถือว่าได้รับหนังสือ

พรรคไทยพิทักษ์ไทย ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๗ สรุปได้ว่า ในการจัดประชุมสมาชิกพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคดังกล่าวในวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๗ ณ บ้านเลขที่ ๓๑/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลปากตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร มีสมาชิกร่วมประชุมเพียงเล็กน้อยประมาณ ๑๐ คน เนื่องจากฝนตก บ้านสมาชิกอยู่ห่างไกล โดยมี นายบุญยืน เกตุพิมล นายนิรัตน์ กายสะอาด และนายยัง เกตุพิมล เข้าร่วมประชุมด้วย และรับว่าเป็นความบกพร่องของพรรคไทยพิทักษ์ไทย นอกจากนี้พรรคไทยพิทักษ์ไทยยังขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยพิทักษ์ไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยมีว่า พรรคไทยพิทักษ์ไทยได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” ซึ่งนายทะเบียนอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้มีประกาศเรื่อง

บัญชีรายชื่อภาคและจังหวัด ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๑ โดยแบ่งจังหวัดต่าง ๆ ออกเป็น ๔ ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ..... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏ ต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียน ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาล รัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” และข้อบังคับพรรคไทยพิทักษ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๕๗ “เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคได้อนุมัติให้ท้องที่ใดจัดตั้งสาขาพรรคได้ให้มีหนังสือแจ้งต่อ ตัวแทนของสาขาพรรคนั้น เพื่อดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคเป็นครั้งแรกภายในหกสิบ วันและเมื่อสาขาพรรคได้ประชุมสมาชิกพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคแล้วให้แจ้ง สำนักงานใหญ่พรรคทราบ เพื่อให้หัวหน้าพรรคแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้า วันเพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป การประชุมสาขาดังกล่าวต้องมีสมาชิกพรรคในสาขา พรรคนั้น เข้าร่วมไม่น้อยกว่าสามสิบคนขึ้นไป”

เมื่อพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้วข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในการประชุมสมาชิกพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ในวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๗ ณ บ้านหนองไม้แก่น หมู่ที่ ๒ บ้านหนองไม้แก่น ตำบลปากตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๓๗ คน และที่ประชุมมีมติให้บ้านเลขที่ ๓๑/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลปากตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร เป็นที่ตั้งสาขาพรรคและเลือกตั้งกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๘ คน ไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยพิทักษ์ไทย ข้อ ๕๗ เนื่องจากผู้เข้าร่วมประชุมสาขาดังกล่าว จำนวน ๒๓ คน ได้แก่ นายศักดิ์ชัย บัวขาวเกาะ นายบุญยืน เกตุพิมล นางวิมลรัตน์ ยังชุ่ม นายนิรัตน์ กายสะอาด นายประเสริฐ สมทรง นายวิลาศ บัวขาวเกาะ นายสถาพร แก้วสถิตย์ นายสุจิตร คงแก้ว นางสาวบุบผา โสรส นายจรูญ บางยี่ขัน นางสาววิรัตน์ รักชื่อ นางเพ็ญศรี แซ่เตียว นางสุนันท์ ชื้อตรง นางสุนีย์ ตระหง่าน นางไสว ปลอดภัย นายประหยัด แซ่เตียว นายอรุณ ปลอดภัย นายแดง ชื้อตรง นายสมบัติ พัฒนแก้ว นายชัด ปลอดภัย นายสุรศักดิ์ ชื้อตรง นายจวน ชนะ และนายยัง เกตุพิมล ได้ให้ถ้อยคำกับกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดชุมพรว่าไม่ได้เข้าร่วมประชุม

แต่ลายมือชื่อนั้นเป็นของตนเอง เนื่องจากมีตัวแทนของพรรคให้ลงลายมือชื่อในภายหลัง ผู้ที่ปรากฏชื่อ ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคไม่ทราบว่ามิตำแหน่งเป็นกรรมการสาขาพรรค และนายยัง เกตุพิมล เจ้าของบ้านซึ่งปรากฏในรายงานการประชุมว่าเป็นสถานที่ตั้งสาขาพรรคให้ถ้อยคำว่า ไม่นุญาตให้ใช้บ้านเลขที่ดังกล่าวเป็นที่ตั้งสาขาพรรค ผู้เข้าร่วมประชุมสาขาพรรค ประกอบด้วย พรรคไทยพิทักษ์ไทยได้ยอมรับว่าในการประชุมดังกล่าว มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมประมาณ ๑๐ คน และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยพิทักษ์ไทย กรณีจึงถือได้ว่าพรรคไทยพิทักษ์ไทยไม่ได้ ดำเนินการให้มีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ จึงมีเหตุยุบพรรคไทยพิทักษ์ไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคไทยพิทักษ์ไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายอภัย จันทนจุลกะ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ